

Трихінельоз: небезпека для людей і тварин

Трихінельоз – досить поширене паразитарне захворювання. Особливе значення воно має тому, що може передаватися людям, спричиняючи тяжкі наслідки, аж до летальних випадків.

Саме трихінельоз свиней став причиною заборони вживання в їжу свинини у мусульман і в країнах Близького Сходу. Захворювання поширене у всіх регіонах планети.

В основному трихінельоз вражає м'ясоїдних тварин – кабанів, ведмедів, лисиць, шакалів, хутрових звірів. Але трапляються випадки, коли паразитів виявляють і в м'ясі лосів, бобрів, коней, які є травоядними. Трихінельоз так само може вражати і птахів, які поїдають падаль, морських тварин (тюленів, морських котиків) і ракоподібних, які живляться потонулими інфікованими тваринами.

Збудником захворювання є трихінели (*Trichinella spiralis*). Дорослі особини паразитів живуть в кишечнику тварин, а їх личинки – у м'язах (капсульна форма).

Можливий шлях потрапляння живих личинок в організм нового господаря, коли той поїдає кишечник інфікованої тварини, де ці личинки знаходяться, або ж з фекаліями інфікованих тварин, що буває нечасто.

При попаданні в організм личинки трихінел уже через 2-7 днів здатні давати потомство. Живі личинки трихінел, підхоплені потоком лімфи, проникають в м'язи. Їх “улюблені” місця: м'язи язика, стравоходу, черевні, шийні, міжреберні. Через 15 - 20 днів личинки скручуються у спіральки. Через 1 - 1,5 місяця спіралька личинки починає капсулюватись, а в подальшому утворюється вапняний панцир. У такому стані в м'язах тварин личинки трихінел зберігають свою життєздатність роками, аж до смерті тварини.

Раніше вважалося, що велика рогата худоба, вівці, коні, олені, лосі, зубри мають природний імунітет до трихінельозу. Але в кінці 1975 – на початку 1976 років в Італії і Франції спалахнула епідемія трихінельозу через вживання в їжу інфікованого м'яса коней. Епідеміологічні дослідження не тільки переконливо

довели, що м'ясо коней містило личинки трихінел, а й виявили новий вид паразита – безкапсульну личинку трихінели.

Останнім часом стало дуже популярним м'ясо бобрів, можна навіть сказати “модним”. В першу чергу це пов'язано з тим, що бобер вважається екологічно чистою твариною, не схильною до трихінельозу. Однак у ході недавніх досліджень доведено, що бобер може і хворіти, і бути носієм личинок цього грізного захворювання.

У домашніх свиней, як і у диких кабанів, ця хвороба діагностується найчастіше. Але в першу чергу це пов'язано з тим, що їх м'ясо найчастіше вживається в їжу, отже, і найчастіше проходить ветеринарний контроль, що дозволяє виявити паразитів.

На трихінельоз хворіють практично всі ссавці, включаючи кішок, собак. Механізм передачі захворювання у домашніх тварин такий же, як і в дикій природі. Однак треба пам'ятати, що хвороба виникає тільки після вживання інфікованого м'яса. Кішки можуть заразитися при полюванні на дрібних гризунів, птахів, якщо ті були носіями трихінел. Домашніх улюбленців ми можемо заразити самі, пригостивши їх сирим м'ясом або рибою. Собаки найчастіше заражаються на полюванні, особливо якщо після вдалого походу “на кабана” господар щедро пригощає свого чотириноного друга мисливськими трофеями.

Особливу увагу слід приділяти годівлі хутрових звірів при їх розведенні. Неприпустимо годувати їх сирим м'ясом, що не пройшло спеціальної обробки. Винятком може бути свинячий обріз із м'ясокомбінатів, оскільки там вся сировина в обов'язковому порядку проходить перевірку на трихінельоз.

Трихінельоз у тварин протікає в двох формах. Гостра форма зустрічається дуже рідко і можлива тільки в разі масивної інвазії. Для неї характерні різке підвищення температури тіла, блювота, пронос, відмова від їжі, порушення координації руху. Надалі розвивається набряк. Від важкої інтоксикації організму продуктами життєдіяльності трихінел тварина, як правило, гине. Хронічна форма зустрічається найчастіше. Тварина під час інкубаційного періоду розвитку захворювання стає пасивною, в неї пропадає апетит, іноді може бути пронос. Спостерігається різка втрата ваги, тварина погойдується при ходьбі. Тривалість захворювання залежить від інтенсивності капсулювання личинок у м'язових тканинах. Після цього клінічні симптоми захворювання зникають, але тварина залишається носієм трихінел.

Люди найчастіше хворіють на трихінельоз через свою безпечність. Їх зараження можливе лише при вживанні в їжу свинини, м'яса дикого кабана, коней, зараженого личинками трихінел і яке не пройшло термічну обробку. Слід пам'ятати, що соління, копчення, в'ялення, маринування м'яса не знищує личинки гельмінтів, а при виморожуванні вони гинуть тільки через 29-35 годин при мінус 50-70°C.

Перші ознаки захворювання в людини проявляються, як правило, на 4-6 день зараження. Хвороба може мати стерту (легку) і важку форми, що залежить від кількості проковтнутих личинок і від стану імунної системи людини.

Для стертої форми захворювання характерні: підйом температури до 37,2-38°C, слабо виражені м'язові болі. Можлива невелика набряклість, частіше набряклість повік. Через 2-3 тижні температура раптово піднімається до 40°C, виникають сильні м'язові болі, набряк обличчя, головний біль, висип.

Важка форма захворювання починається з болю в животі, блювоти, проносу. Потім виникає сильний біль в потилиці, посилюються м'язові болі, температура піднімається до 41°C. По тілу розходиться висип, який запалюється і починає нагноюватися. При трихінельозі страждають всі органи і системи людини: серце, легені, печінка, головний мозок. При несвоєчасно розпочатому лікуванні можливий летальний результат.

Діагностується трихінельоз по характерному перебігу захворювання, епідеміологічному анамнезу та імуноферментному аналізу сироватки крові на виявлення антитіл до трихінел. Любителям шашликів, баликів, корейки, солонини і строганини, сирокочених ковбас і сосисок слід пам'ятати, що "не все на пожиток, що в рот полізло". На око не можна визначити, чи містить м'ясо личинки трихінел.

Мисливські байки, що все м'ясо можна знезаразити вживанням всередину сорокаградусної не можна сприймати серйозно. Тільки завдяки чіткому контролю при виборі м'яса, дотриманню правил його обробки і приготування м'ясні делікатеси будуть не тільки смачними, а й безпечними.

Особиста профілактика трихінельозу полягає в тому, щоб вживати в їжу тільки обстежене на трихінельоз м'ясо свиней і диких тварин. Не можна купувати м'ясо цих тварин або м'ясопродукти на стихійних ринках без довідки ветсанекспертизи. При підозрі на трихінельоз для повної гарантії безпечності м'ясо повинно піддаватися тривалій термічній обробці (не менше 2,5 години) при товщині шматка м'яса не більше 8 см.